

125 ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՍԱՀԱՅՐԻ ՄԱՅՐԸ՝ ՀԱՅԱԿԸ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒԻ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Այս տարիի, Հնչակեան կուսակ-
ցութիւնը կը դառնայ 125 տարե-
կան։ Սփիւռքահայ կոչուող մեր
ժողովուրդի ամէն մէկ ընտանիքի
մէջ, հեռաւոր կամ մօտաւոր ազգա-
կանի մը կողմէ, լայնատարած ներ-
կայութիւն կը վայելէ Հայ քաղա-
քական եւ յեղափոխական առաջին
կուսակցութիւնը, Սոցիալ Դեմոկ-
րատ Հնչակեան կուսակցութիւնը,
որուն համարէպ մէջ ու յարգանք կը
տածէ երախտապարտ եւ գիտակից
հայը, գայն կոչելով «մայր կուսակ-
ցութիւն»։

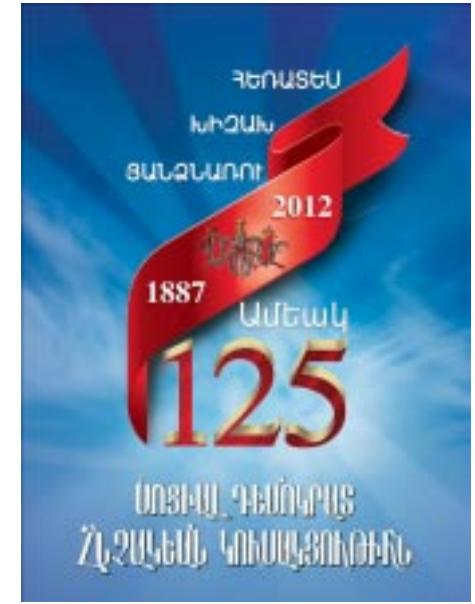
Ոմանք արդարօրէն պիտի ըսեն
որ եթէ աշխարհի տարբեր երկիր-
ներու մէջ լայնատարած ներկայու-
թիւն ունի, հոս ու հոն փոքր եւ
աննշան թիւերով, չունի սակայն
զգալի եւ զանգուածային ներկա-
յութիւն:

Բայց ինչու՞ Միջին Արեւելքի
եւ Ամերիկայի հայ գաղթօճախնե-
րու մէջ այդքան լայն տարածու-
թիւն ունեցող կուսակցութիւն մը,
որ յետ-եղեռնեան ազգային կեան-
քին մէջ ունեցած է զանգուածային,
զգացոն եւ տիրական ներկայու-
թիւն, չունի այսօր իր անցեալին
ունեցած զանգուածային ներկա-
յութիւնը:

Պատասխանը պիտի փորձեմ
տալ վկայակոչելով որոշ իրողութիւններ որ պատահեցան Համաշխարհային Ա. պատերազմէն մինչեւ Բ. Պատերազմ, եւ անկէ ետք ալ Պաղ Պատերազմի ժամանակաշրջանին (1947-1990), եւ որ մեծապէս ազդեցին, ուղղեցին ու ճշգեցին մեր սփիւռքահայ կեանքը: Պատմականօրէն ընդունելի իրողութիւն է թէ Ապրիլ 24, 1915-ին, Հայ երեւելի անձնաւորութիւններու ձերբակալութիւններէն եւ սպանու-

Թիւններէն գրեթէ տարի մը առաջ, Թուրք ցեղասպան իշխանութիւնները 1914-ի Յունիս ամստուն, ձերբակալեցին եւ ապա սպաննեցին Հնչակեան կուսակցութեան հեռատես զեկավարութիւնը (մօտաւորապէս 144 անձ) որ կը ծրագրէր իթթիհատ զեկավարութեան ոչնչացման աշաբեկչութիւնը: Ձերբակալուածներուն մէջ էին հռչակաւոր Փարամազն ու իր ընկերները որոնք դարձան Հնչակեան կուսակցութեան փառքը կերտող Քսան Կախաղանները (Յունիս 15, 1915): Իթթիհատ վէ Թէրաքքը Թուրք ցեղասպանները, Հնչակը նկատելով իրենց ամենէն աւելի վտանգաւոր եւ երդուալ հայ թշնամին, ամենէն առաջ անոր չէզոքացումով կը միտէին ճամբաց հարթել եւ գործադրութեան դնել իրենց կանխամտածուած եւ կանխածրագրուած հայկական ցեղասպանութիւնը: Հնչակեանութիւնը տկարացնող եւ Հնչակեանութեան դէմ Թիւ մէկ հարուած պիտի գոչեմ վերոյիշեալ իրողութիւնը, ի շարս միւս եւ յաջորդ հարուածներուն որ պիտի նշեմ քիչ ետք: Պատմականօրէն ընդունելի իրողութիւն է նաեւ թէ ընկերվարական կանոնագրով եւ ծրագրով գործի լծուած Հնչակը, ոգեւորութեամբ ընկալեց ծայրայեղ ընկերվարութեան, համայնավարութեան, յաղթանակը Ռուսաստանի մէջ (1917), եւ Սովետական կարգերու հաստատումը Հայաստանի մէջ (1920): Այսպիսի ոգեւորութիւն եւ խանդավառութիւն տող արժեցին Հնչակին, որ յետ-եղեռնեան շրջանին, արեւմտահայ տեղահան եղած մեր ժողովուրդին հետ կ'ապրէր հակասովետ դրամատիբութեան եւ գաղութատիրութեան (Անդլիական եւ Ֆրանսական) հոգատարութեան տակ դրուած Մի-

Հին Արեւելեան (Լիբանան, Սուրբ-իա, Պաղեստին, Իրաք, Եգիպտոս) երկիրներու մէջ: Սովետ Միութեան ջատագով Հնչակը, եւ Արաբ ազգային ազատագրական պայքարի ընկեր Հնչակը, դառնալով գաղութատիրութեան դէմ պայքարի Արաբ ազգայիններու սերտ գործակիցը, հալածուեցաւ եւ բանտարկուեցաւ գաղութատէր իշխանութեան կողմէ, որու պատճառաւ կարգ մը համակիր կամ շարքային Հնչակեաններ դէպի աջ գացին եւ դարձան չեզոք կամ Ռամկավար, եւ կարգ մըն ալ դէպի ձախ գացին եւ դարձան համայնավար: Այս ընթացքին, ազգային երկրորդ կուսակցութիւնը, Դաշնակցութիւնը, որ սովետներու կողմէ իշխանազգրկուած էր Հայաստանի մէջ, բնականօրէն դարձաւ գործակիցն ու դաշնակիցը հակասովետ գաղութատիրութեան, եւ հոն ուր Հնչակը հալածուելով տկարացաւ, Դաշնակը՝ հակասովետ գաղութարար պետական նեցուկէն օգտուելով գօրացաւ: Այս վիճակը եւ իրողութիւնը պիտի կոչեմ Հնչակեանութեան զանգուածային ներկայութեան դէմ հարուած թիւ երկու: Նոյնպէս, Ամերիկահայ Հնչակն ալ, Ամերիկայի գործարաններուն մէջ գործելով եւ աշխատելով որպէս բանուոր կամ գործաւոր, եւ հետեւելով իր ընկերվարական հաւատքին, մասնակից դարձաւ աշխատաւորական շարժումներու (Unions) եւ հոն ալ խստօրէն հալածուեցաւ տեղական դրամատիրութեան կողմէ: Ֆժուար եղաւ Հնչակին գործ պահել եւ նիւթապէս ինքնաբաւ ըլլալ Ամերիկայի մէջ: Այս մէկն ալ պիտի կոչեմ հարուած թիւ երեք: Հնչակի ընկերվարական կերպարը հարուած ստացաւ նաեւ Սովետական ու համայնավար հայէն, որ զինք նկա-

սեց փոքր պուրժուա (Petit Bourgeois) եւ անոր լուծարքը պահանջեց Ամերիկայի տարածքին գործող եւ Սովետ շահեր հետապնդող Հայ Օգնութեան Կոմիտէ (ԶՕԿ)-ի մէջ։ Այս մէկն ալ պիտի կոչեմ հարուած թիւ չորս։

Եւ մինչ Դաշնակցութիւնը կը զօրանար վայելերով թիկունքը դրամատիկ իշխանութիւններուն որոնք կ'իշխէին սփիտքահայրութեան ընակութիւն հաստատած երկիրներուն վրայ, եւ որոնք անողոք պայքար կը մղէին Սովետ Միութեան դէմ, Հնչակեանութիւնը աջէն (Դրամատիկութիւն) ու ձախէն (Սովետ Միութիւն) եկած հարուածներով կը տկարանար «կաթիլ առ կաթիլ»:

Եւ մինչ դրամատէր գաղութատիրութիւնը իր դէմ բարձրացող ձայները լուեցնելու միջոց կը փնտռէր եւ իր գործակիցներուն հետ միշտ հեշտութեամբ կը վարուէր, եղբայրասպան հարուածներով կը լուեցուէին ձայները Հնչակուացիչին, մտաւորականին, հասարակական գործիչին ու խմբագ-

Digitized by srujanika@gmail.com

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ «ԵՓՐԱՏ ԳՈԼԵՅ» Ը

ՀԵՆԱՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մայր կուսակցութեան հիմ-
նադրութենէն հարիւր քսան հինգ
տարիներ ետք, տակաւին կայ մեծ
երեւոյթ մը մեզ այդքան ոգեւորող
եւ հպարտացնող, յուսադրող եւ
խանդակառող, սերմնացանը մեր
համոզումին եւ գաղափարաբանու-
թեան . «Մեր աշքառու մտաւորա-
կաններն ու խիզախ Հնչակեան
հերոսները»:

Այս տարուայ ընթացքին շատ
պիտի անդրադառնանք մեր կու-
սակցութեան պարծանքը հանդի-
սացող մեր մտաւորականներու ան-
սակարկ նուիրումին եւ մեզի թո-
ղած ժառանգին մասին, յիշատա-
կութեան արժանի դարձնելով
նաեւ այն բոլոր ազդակները եւ
զարգացման աղբիւրները որոնք
մեծ խթան հանդիսացած են անոնց
ապագայ գաղափարական եւ յեղա-
փոխական մաքառումներու մար-
տադաշտին մէջ:

ମାତ୍ରାଶୀଳିନୀ ମଧ୍ୟ:
ଜୁମାକ୍ବେନାନ ଘାସିମ୍ବିଲ୍ ଫେନାନ ହା-
ରପୁସି ଖଣ୍ଡକ୍ରପୁନ ମଧ୍ୟ ବୁର କାରକ୍ରେଲ୍
ଟକ୍କେଲ୍ କ୍ରପ୍ରାତ୍କ୍ର ବ୍ରିଫ୍ରାମ୍ ଫୋଲ୍କ୍ରେଲ୍,
ପୁର, ମଧ୍ୟନ୍ତର 1908 ଫେନାକ୍ବେନ ବୁ
ମଧ୍ୟନ୍ତର ଫ୍ରିଙ୍ଗାକ୍ବେନ ଉଥାମାନାଗ୍ରପୁ-
ଫ୍ରିଲ୍, ଅଗ୍ରକ୍ବେନ ବୁ ଟାଙ୍ଗାଝିପ୍ର ରାଖନ୍ତି
ଫେଲ୍ଲିର କାରପ୍ରକ୍ରପ୍ର ରାନ୍ଧିରପୁନ ପୁଷା-
ନୂତ୍ର-ପୁଷାନୂତ୍ରପ୍ରକ୍ରିନ୍ଦିକ୍ରପ୍ର କ୍ରାନ୍ତି
କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି
କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି

Եփրատ գոլէծը Հնչալինան կու-
սակցութեան նորաբողեոջ ուժերու
բուրաստանն էր, որու սերմնացանն
էր խարբերդի Յեղափոխական նա-
հատակ՝ անմահն Յարէթ Յակոբը:

Այս գոլէծի ուժը հանդիսացող
ղեկավար մարմինը, իր շրջապատի
ուժերուն հետ, կը կոչուէր Անդր-
Տաւրոսեան վարչական խորհուրդ,
տասնը հինգին-տասնը եօթ խմբա-
պետներով։ Համալսարանական
շրջահայեց Հնչակեան ուսանող-
ներ էին անոնք, տեղեակ քանի մը
լեզուներէ, որոնց համար սակացն
ամենակարեւորն էր հայն ու հայ-
րենիքը սիրել, կուսակցական «տի-
սիբլին»ը յարգել եւ միշտ անձնա-
գո՞ւ ըլլայ։

Անդր-Տաւրոսեան Վարչական
Խորհուրդին տակ կու գալին նաեւ
Ամերիկեան Որբանոցի խումբերը՝
վեց օժանդակ խումբերով, Գերմա-
նական Որբանոցի երկու խումբե-
րը. Թլկատինցիի դպրոցի ուժը.
Վարի-Թաղի խումբը, Խոփիը, Խոյ-
լուն, Փէրչէնճը, Քօրբէն, Աշուանը,
Խուլագիւղը եւ Կարմրին:

Անդր-Տաւրոսի Վարչական
խորհուրդի պատուական խորհր-
դատուներէն մէկը՝ Նահատակ ընկ.
Յարութիւն Սէմէրճեանն էր: Ըս-
կեր Յարութիւնը եւ իր արժանա-
ւոր ընկերուհի Տիկին Մարօն, թէեւ
զարհուրալից չարչարանքներու են-
թարկուեցան, բայց մնացին անն-
կուն մինչեւ վերջ:

Եփրատի ուժը թէեւ դժուա-
րին պայմաններու տակ, սակացն
շատ նուրբ միջոցով մը իր յարա-
բերութիւնը կը պահէր Փարիզի
Կեղրոնին հետ: Ամէնուն ծանօթ
Զարսանմագցի Քիւչիւկ Խայաճանը
բացառիկ միջոց էր, Միկոնսարնե-
րու անունով Փարիզէն եկած նամակ-

Եկրատ Գոլէնի ուսանողներու խումբ մը - 1908

ՆԵՐԸ մասնաւոր անձանց տալու:

Եփրատ Գոլէծի հաստատութիւններու բոլոր դռները Սոցիալ Դեմոկրատ ուժին առջեւ բաց էին, վասն զի աչքառու, գործ վստահ-ուելիք բոլոր տղաքը կուսակցական էին:

սպիտակը ուօրի ամուլլազիր
ազդեցութեան տակ էր Աշուանի
վարժարանը: Այդ վարժարանը ու-
սանողներու նուէրներով բացուած
էր, որուն վարժապետն էր Մշեցի
մեր ընկերներէն՝ ընկեր Պաղտա-
սարը, որ շատ նախանձելի դրու-
թեան տակ դրած էր զայն, տարի-
ներու իր աշխատանքով:

Յետապային եօթանասուն նոր
անդամ անդամուհիներ կ'աւելնան
Եփրատի ուժին: Անոնք շատ աշ-
խոյժ կը գործեն եւ Հայաստանի
հայ եւ օտար հաստատութիւններու
ամենա- աչքառուն կը դառնան:

Անդր-Տաւրոսեան Գունդը կը
մնայ լիշտառկելի եւ անմահ, իսկ
անոր պատմութիւնը Սոցիալ Դեմոկ-
րատ Հնչակեան Կուսակցութեան
պատմութեան լաւագոյն մէկ հատ-
ուածը կազմող եւ հիացում գրաւող
իրական մէկ հոյակապ կատարուածք:
Խանձուած հոգուով եւ

覃思·n 18

ԱՐԱՔԵՍԸ ՇԱՏ Է ՏԵՍԼ, ՇԱՏ ԲԱՆ ԳԻՏԻ

ՍԱՄՈՒԵԼ ԿՈՍԵԱՆ

Արդէն քանի ամիս է աշխարհը սպասում է ԱՄՆ-ի ու իրանի միջեւ հակամարտութեան ելքին, հակամարտութիւն, որն աւելի սրուեց, երբ աշխարհի լրատուածիջոցները տարածեցին Ատոմացին էներգիայի միջազգային կազմակերպութեան /ՄԱԳԱՏԵ/իրանի մասին գեկոյցը, որում նշում էր, իբր իրանը մօտ է միջուկային գէնքի ստեղծմանը: ԱՄՆ-ի կողմից իրանի դէմ ուազմական գործողութիւնները սպասում էին անցեալ տարրուայ Դեկտեմբերի 25-ից: Ու չնայած պատերազմական գործողութիւնների բացակայութեանը, այդուհանդերձ, կրքերը իրանական միջուկային ծրագրի շուրջ ոչ միայն չեն դադարում, այլև գնալով աւելի խորանում եւ ագրեսիւ դրսեւորումներ են ցուցաբերում: Իրանը որքան էլ փորձում է համաշխարհային հանրութեանը համոզել, որ երկիրը միջուկային գէնք ստեղծելու մտադրութիւն չունի, որ իրենց միջուկային ծրագրերը միտուած են միայն խաղաղ նպատակների, միեւնոյն է, անհնարի թւում ԱՄՆ-ի ու Խարայէլի կողմից աշխարհին պարտադրուած անվտահութեան պատնշի յաղթահարումը: Վերջերս Լատինական Ամերիկայում շրջագայութեան ժամանակ իրանի նախագահ Մահմադ Ահմադի կուռայր շեշտել, որ իր երկիրը «խաղաղ» ասումի կողմնակից է, սակայն նրա հաւաստիացումները նախկինի պէս ի վիճակի չեղան մեղմացնելու լարուածութիւնը, առաւել եւս խաղաղ բովանդակութիւն հաղորդելու հակամարտութեանը: Այս առումով, ըստ էկվադորի նախագահ Ռաֆայէլ Կառրերայի. «Իրանի միջուկային գէնքի ծրագրի առիթով ԱՄՆի յայտարարութիւնները նոյնն են, ինչ իրաքի պարագայում էր, որն էլ իրաք ներխուժելու պատճառ դարձաւ եւ մէկ միլիոն կեանք խլեց: Ինչպէս կարելի է վերջին շրջանի թարմ պատմութիւնից դասեր չքաղել»: Պատմութիւնը ցոյց է տալիս, որ անցեալի դասերը հրաշալի ու կիրառելի են միայն տեսութեան մէջ, իրականում ժամանակի հզօրները միշտ էլ առաջնորդուել են ոչ թէ սթափ բանականութեան, այլ շահի թելադրանքով: Ասուածի լաւագոյն օրինակը մոլորակի վրայ շարունակուող պատերազմներն են: Այն տպաւորութիւնն է, որ ոչ միայն մարդկութիւնը, այլև ասուաւածներն են դարձել շահի հպատակները: Այլապէս անհասկանալի ու անբացատրելի է ԱՄՆ-ի շահագրգութիւնը՝ ժողովրդավարութիւնը տարածել այնպիսի երկրներում, ինչպիսիք են իրաքը, Աֆղանստանը, Փաքիստանը եւ հիմա էլ իրանը... Նոյնն է, եթէ փորձես կրիային թռչել սովորեցնել... Զի թռել ու չի թռչելու: Արաբական երկրներում ծայր առած ընդգումները, որոնք Արեւմուտքը շատ ժողովրդի ազատ կամ քի դրսեւորում կամ ժողովրդավարական գարթօնք որակել, ի վերջոյ աւարտուեն իսլամական ուժերի աշխուժացմանը, որոնք այդ երկրներում աւելի ու աւելի են ընդարձակում իրենց ազգեցութիւնների ոլորտը: Կասկած չկայ, որ վերջնական յաղթանակից յնտոյն նրանք իրենց պատերազրած ազա-

տութիւններն ու իրաւունքներն են շրջանառելու եւ հազիւթէ համաձայնեն իսլամի բարոյական արժեքները Արեւմուտքի կողմից պարտադրուած ժողովրդավարութեածը փոխարինել:

Ու պիտի համակերպուել նրանց ընտրութեան հետ, շվման եզրեր գտնելով իսլամական եւ ժողովրդավարական կենսաձեւերի միջեւ, առաջնայինը համարելով բարի դրացիութիւնն ու փոխ շահաւէտ համագործակցութիւնը: Հակառակ պարագայում առճակատումները վերանալու փոխարէն խորանալու են, մեծացնելով մարդկային ողբերգութիւնների տրամագիծը:

Թերեւս ամերիկա-իրանական հակամարտութիւնը նման առճակատումների շարքին պիտի դասել, երբ համբերատար, երկու կողմերի համար հաւասարազօր բանակցութիւնների փոխարէն, ուազմական ուժի կիրառումն է խնդրի լուծման բանալի ընտրուում: Առաջմ ուազմական միջամտութիւնը ոչնչի չի հանգեցրել ո՛չ իրաքում, ո՛չ Աֆղանստանում, ո՛չ Լիպիհայում եւ, ամենայն հաւանականութեածը, զերոյական արդիւնք կը գրանցի նաեւ իրանում:

Պատահական չէ, որ ի պատասխան իսրայէլաամերիկեան սպառնալիքների, իրանը իր կողմից սպառնում է փակել Հորժութագի նեղուցը, որով անցնում է Եվրոպա համոզ էներգակիրների 40 տոկոսը, իսկ նոյն Լատինական Ամերիկայում Մահմուդ Ահմադինեժադը յայտարարում է, որ.

«Իրանի ժողովուրդը պատրաստ է տոկուն լինել եւ արժանի պատասխան տալ ամերիկացիներին, որ ուզում են անհանգստացնել, վնասել եւ հարուածել իրանի ժողովրդին»: Պացառատես պէտք չէ լինել, հասկանալու համար, ինչ ողբերգական հետեւանքներով են յի ուազմական գործողութիւնները:

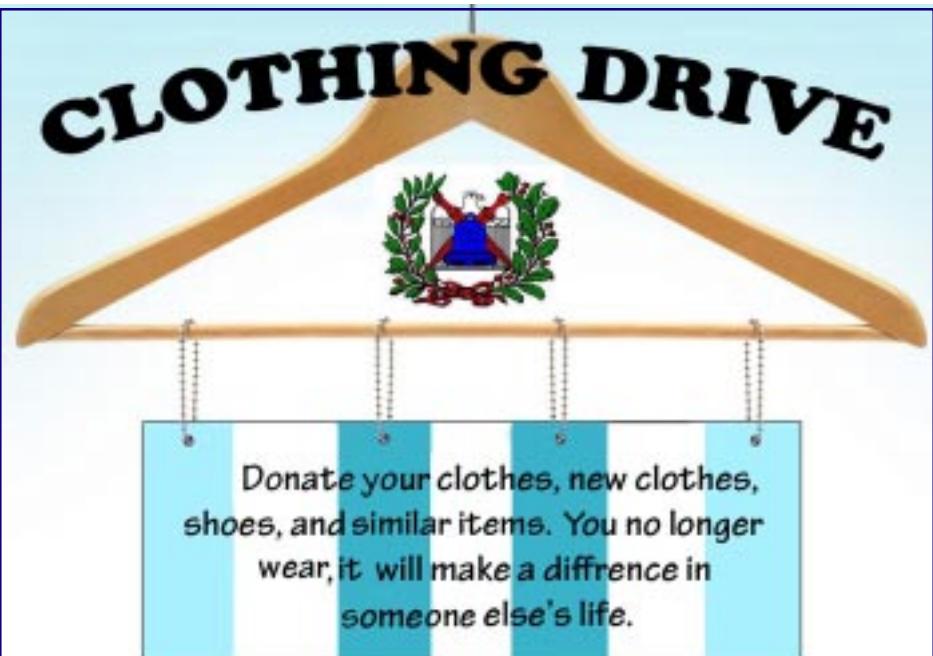
«Մենք ներկայում պիտի հրաժարուենք իրանում ուազմական միջամտութեան տարբերակից, - յայտարարել է Մերձաւոր Արեւելքում ԱՄՆ-ի նախագահի ներկայացուցիչ Զորջ Միտչելը, - քանի որ այդ երկիրը մեծ յաջողութիւնների է հասել ուազմական ոլորտում: Այդ իսկ պատճառով ուազմական ցանկացած յարձակման դէպքում իրանի հակահարուածը կարող է սարսափազու լինել»: Թերեւս այս հանգամանքով պիտի պայմանուրել, որ Արեւմուտքը, այնուամենանիւ, փորձում է առճակատումը բանակցութիւնների դաշտ տեղափոխել: Իսկ Ամերիկայի հաւատարիմ դաշնակիցներից՝ Թուրքիան, հրաժարուելով իրանի դէմ պատժամիջոցներից, պատրաստ է բանակցութիւնների համար իր տարածքը տրամադրել: Իրանը նոյնպէս դէմ չէ բանակցութիւններին: Ինչպէս յայտնել է այդ երկրի արտգործ նախարար Ալի Աքբար Սալեհին, իրանի միջուկային խնդրով բանակցալին վեցեակի / ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիա, Ֆրանսա, Ռուսաստան, Չինաստան, Գերմանիա / եւ Թեհրանի միջեւ բանակցութիւնների վերսկամանի ամսաթիւը որոշուած չէ, սակայն յոյս ունեմ, որ գրանք տեղի կ'ունենան մօս ապագայում», - ասել է նա: Իր հերթին

զգուշաւոր յայտարարութեամբ է հանդէս եկել Եւրոպայի եւ Եւրասիայի գործերով ԱՄՆ-ի պետքարտողարի տեղակալ Ֆիլիպ Գորդոնը, ասելով. «Ուաշինգթընը մտադիր չէ ռազմական ուժի դիմել Իրանի միջուկային խնդրի լուծման հարցում, քանի դեռ Թեհրանի գործողութիւնները մարտահրատէրներ չեն նետում միջազգային հանրութեամբ: Մենք շեշտը դնում ենք ոչ թէ ռազմական ուժի կիրառման, այլ տնտեսական ճնշման՝ նպատակային պատժամիջոցների խստացման վրայ», ապա յաւելել է, որ «Եթէ Իրանը մարտահրատէր նետի միջազգային հանրութեամբ, ապա դա հետեւանքներ կ'ունենայ»: Յաւօք, նմանատիպ մեղմաբարոյ «Երկիոսութիւնները» յաճախակի են կողմերից մէկի որեւէ անզգոյշարտայտութեան կամ պահուածքի պատճառով վերաճում ազգեսիւյայտարարութիւնների: Այս պայմաններում դժուար է կողմերի անկեղծութեանը վստահելու դրական արդիւնքներ ակնկալել: Միաժամանակ հակածարտութեան «կիմայի» անկանխատեսնելիութիւնը թոյլ չի տալիս հաստատուն եղրահանգումների գալ, որով էլ իրավիճակը մնում է ոփսկային ու վտանգաւոր, ոչ միայն հակածարտող կողմերի, այլեւ տարածաշրջանի բոլոր երկրների, այդ թևում՝ եւ Հայաստանի համար: Ամերիկացիները, ուուս եւ այլ փորձագէտներ՝ ռազմական սցենարի դէպքում, չեն բացառում Հայաստանի դէմ Ատր-

պէջնանի ռազմական աւանտիւրացի հնարաւորութիւնը։ Ո՞Դ ԳԱ Արեւելագիտութեան ինստիտուտի կենտրոնական Ասիացի եւ Կովկասի հետազոտական կենտրոնի փորձագէտ Անդրեյ Արեշեւը կարծում է, որ. «Իրանի հետ ԱՄՆ-ի պատերազմը կարող է հանգեցնել ԼՂՀ-ի վրայ Ատրպէջնանի վերահսկողութեան վերականգնմանը»։

իսկ նրա գործընկերոջ՝ ԱՊՀ երկրների ինստիտուտի փորձագէտ Միխայիլ Ալեքսանդրովի կանխատեսմամբ. «Ատրպէջնանը Վրաստանի հետ կ'ընդգրկուի ՆԱՏՕ-ի կազմում։ Կատարեց ծովում ամերիկեան նաւասարդ կը յայտնուի, իսկ Ռուսաստանից կորուած չայատանը, ստիպուած լինելով դուրս գալ ՀԱՊԿ-ից եւ Ատրպէջնանին յանձնելով ԼՂՀ-ն, եւս կը միանայ ՆԱՏՕ-ին»։ Իր համերկրացիների կարծիքներից մի փոքր այլ է Ո՞Դ Հանրային պալատի անդամ, քաղաքագէտ Իգոր Կորուտչենկո մի կարծիքը, որի համաձայն ամերիկացինական առճակատման դէպ քում. «...հնարաւոր է իրանը հարուածներ հասցնի հարեւան, ոչ բարեկամ երկրներին եւ այդ դէպքում Ատրպէջնանի առաջնահերթ ինդիրը կասպեան նաւթագին ենթակառուցուածքների պաշտպանութիւնն է լինելու»։ Անդրադառնաւլով Հարաբաղեան հակամարտութեան շուրջ հնարաւոր զարգացումներին, քաղաքագէտը կասկած

Digitized by srujanika@gmail.com

Gaidz Youth Organization,with the help of Homenmen,(Armenian Athletic Association)is hosting a clothing drive for under privledged children in Armenia. All of the items collected will be donated to Armenian Orphanages.

We will be collecting all donations at 1060 N. Allen Ave Pasadena Ca, 91104 on Feb 11,12,18&19 from 10AM to 5PM

We can pick up the donations at your convenience
For information please call 818-913-9524

«Կայծ» Երիտասարդական Միութիւնը
ձեռնարկած է «Հագուստահաւաք»ի
և նպաստ Հայաստանի կարիքաւոր ընտանիքներուն
Եթէ ունիք չգործածուած, կամ լաւ վիճակի մէջ
գտնուող տարրեր չափի գանազան հագուստներ՝
յանանեցէք մեզի, Հայաստան առաքելու համար։

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար
գանգահարել՝ (818) 913-9524 քիւին։

ԼԻԲԱՆԱՆ ՍԱՐԳԻՍ ՏԵՐՈՒՆԻՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ

Նախորդ տարիներուն համաձայն այս տարի եւս ՍԴՀԿ «Տիբունի» Ռւսանողական Երիտասարդական Միութեան վարչութիւնը պատշաճ ձեւով ոգեկոչեց Հնչակեան մեծ դրծիչ զաղափարի նահատակ Սարգիս Տիբունիի լիշտակը:

Կիրակի, 29 Յունուար 2012-ի առաւօտեան Ռեմէյլի Ս. Յարութիւն եկեղեցւով մէջ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօնէ եւ պատարագէն ետք տիբունիական ընկերութիւններ եւ համակիրներ, ՍԴՀԿ Լիբանանի Շրջանի Վարչիչ Մարմնոյ ներկայացուցիչ ընկերութիւններու ընկերակցութեամբ այցելեցին ֆըրն Շըպէքի ազգային գերեզմանատունը, ուր պատշաճ յախտագիրով մը կերանորոգեցին մեծ երախտաւորին սկզբունքներուն հաւատարիմ մնալու իրենց յանձնառութիւնը:

ՀՄՄ-ի շեփորախումբը յաջորդաբար կատարեց Լիբանանի, Հայաստանի եւ Մայր Կուսակցութեան քայլերգները: Որմէ ետք տիբունիական պատանիներ ապրումով կատարեցին «Պարծանք Քեզի» եւ «Հնչակեան ենք Մենք» երգերը: Ընկերուհի Ալիսիա Պարախեան ներկայացուց անմահն

Սարգիս Տիբունիի կենսագրութիւնը, որմէ ետք փոքրիկն Յակոբ Քէօշկերեան ապրումով արտասանեց Սարգիս Տիբունիի նույիրուածքերը:

ՍԴՀԿ «Տիբունի» Ռւսանողական Միութեան խօսքը փոխանցեց ընկեր Յովիկ Մեսրոպեան: Վեր առնելէ ետք նահատակ ընկերութեան կեանքի եւ դործունիութեան հանգրուանները ան միաժամանակ նշեց, թէ ընթացիկ տարին կը գուտագիպն ընկեր Արա Պէշպոչաքեանի նահատակութեան 25 տարելիցին: Յանուան ըոլոր տիբունիականներուն ընկեր Մեսրոպեան խոստացաւ յանձնառու մնալ Սարգիս Տիբունիի պատգամներուն: Ան ըստ. «Սարգիս Տիբունին եղաւ զաղափարի, ազգափիրութեան, հայրենասիրութեան եւ մարդասիրութեան ինքնուրոյն դպրոց մը, որուն ճանապարհը պիտի շարունակնք որպէս տիբունիականները: Սարգիս Տիբունին, ինքնին հանդիսացաւ զաղափարապաշտ եւ տիպար հնչակեաններու ուսուցիչը: Տիբունին հաւատացած էր որ գաղափարի ուժը անընկնելի է եւ անպայմանօրէն զաղափարի ուժն է որ պիտի յաղթէ:

125 տարուայ փառք ունեցող կուսակցութիւնը պիտի շարունակէ իր փառապանծ երթը դէպի նոր ամեակներ:

«Տիբունի» Ռւսանողական Երիտասարդական Միութեան 60-ամեայ երթը հեգասահ չէ եղած երբեք, ան եղած է լեցուն դժուարութիւններով, տիսուր եւ ուրախ առիթներով:

Պէտք չէ մոռնանք մեր միութեան զոհողութիւնները լիբանանահայութեան պահպանման, գոյատեման եւ միասնականութեան համար: Այդ զոհողութիւնները երեմն եղան կեանքի գնով:

Մեր 60-ամեայ ընթացքին գոյերթի շարքին էր ընկ. Արա Պէշպուչաքեանը, որուն նահատակութեան 25-րդ տարեկիցն է այս տարի:

Այսօր, բոլորս հաւաքուած ենք, մեր ուխտի վերանորոգելու պանթէնին առջեւ, լսմու բոլոր հնչակեան հերուսներուն, դուք ողջ էք եւ կը գտնուիք մեր ամէն մէկուն սրտերուն եւ հոգիներուն մէջ, հպարտ ենք ձեզով կ'երդունքն քարունակել այն պատակները որուն համար պայքարեցաք, նահատակուեցաք եւ անմահացաք»:

Տիբունիական պատանի Յարութիւն Ամսին ապրումով կատարեց «ի տես Սարգիս Տիբունիի Յուշարձանին» քերթուածը, որմէ ետք ՍԴՀԿ Լիբանանի Շրջանի

պատ անցնելով Պաքու, Թիֆլիս, Երեւան, Ալեքսանտրապոլ, Արեւելեան Հայաստան, Կիլիկիա, Աթէնք,

Մարսէյ, Սուրբիա, Իրան, Լիբանան եւ մինչեւ հեռաւոր Ամերիկաներ:

Այսինքն աշխարհի քարտէսին ամբողջ տարածքին միջին Ասիացէն մինչեւ Ամերիկա ան կուռեցաւ յանուն ազգի ազատութեան, անկախ հայրենիքի գոյառման եւ ազատ ու արդար հասարակարգի մը համար: Մեր կուսակցութիւնը զոհեր տուաւ Յարական բունակալութեան դէմ մղուող կոհեւին, իր նպաստը բերաւ Գերմանական ֆաշիզմի տապալման, ան կողք կողքի կուռեցաւ իր արաբ եղբայրներուն հետ Ֆրանսական զաղութատիրութեան դէմ, ամէն տեղ պաշտպանեց աշխատառորին մնալով հարազատ իր ազգային եւ համաժարդկացիցին գաղտփարներուն: Ահա ընկերներ երկու կէտեր որոնք ցոյց կու տան մեր կուսակցութեան չափանիշները իւրաքանչերը ժամանակի երկարութեան եւ աշխարհագրական տարածքին վրայ: Այն շատ աւելի մեծ է, որքան շատերը կը խորհին շատ աւելի ծաւալուն եւ արժանիքներու տէր: Ուստի եկէք ընկերներ վերատեսութեան ենթարկենք իւրաքանչիւր մենք զմեզ եւ նժարի վրայ զնենք մեր նահատակներուն տուածը իւրաքանչիւրիս տուածը եւ կը տեսնեք որ ինչքան ծանր կը կշռէ անոնց տուածը մեր տուածին քով: Ուստի ընկերներ օն դէպի յառաջ

վերանորոգուած հոգիով զօտեապնդուած իրարձով դէպի նոր իրագործումներ»:

Ազատ տեղի ունեցաւ ծաղիկներու գետեղում եւ մոմավառութիւն: Ներկաները մոմ վառեցին անմահն Տիբունիի շիրիմին առջեւ: Ապա, «Ուխտի երգ»ով խոստացան շարունակել մեծ նահատակին պատգամները: Այս միջոցին ՀՄՄ-ի փողերախումբը կատարեց «Հնչակ-

Վարգիս Մարմնոյ ատենապետ ընկեր Ալեքսան Քէօշկերեան փոխանցեց օրուան պատգամը: Ան ըստ թէ ազատութեան, հայրենասիրութեան եւ հայապահպանման սկզբունքները մեր կուսակցութեան համար կը մնան անժամանցեիլ: «Յանուան Սոցեալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի Վարչի Մարմնոյ, կը շնորհաւորենք մեր կուսակցութեան պանծալի 125 ամեակը: Այս տարեկարձը պէտք է ըլլայ խորհրդածութեան եւ հաշուածութեան առիթ մը բոլորիս:

Սիրէլիներ ճիշդ զնահատելու համար մեր կուսակցութեան տարրութիւնը եւ սըմբանքը, իշշենեմ որ շատ քիչ թիւով կուսակցութիւններ կան մեր տարածաշրջանին մէջ որոնք կարողացած են դոյցաւել 125 տարիներ շարունակ եւ այդ 125 տարիներու ընթացքին գրած են պատմութեան փառապանծ էջերը: Պիտի անդրադառնամ միայն երկու ուսանելի կէտերու վրայ:

Հետադարձ հայացք մը նետելով, պիտի տեսնենք որ այս կուսակցութիւնը որուն պատիւր ուսինք անդամը դառնալու շատ հարուստ էնակներու պատմաշրջանին լին կարող է մարդ մը տալ: Նահատակներ սկսած է տալ Սամնոյ լեռներէն մինչեւ հեռաւոր Աշխա-

եան ենք Մենք» եւ այլ հայրենասիրական երգեր:

Սարգիս Տիբունիի շիրիմին բաժնուելով տիբունիական ընկերներու կուսակցութիւններ ուղղուեցան Պուլը Զամուտի գերեզմանատուն ուր գարձեալ տեղի ունեցաւ մոմավառութիւն եւ ծաղիկներու զետեղում նահատակ ընկեր Արա Պէշպուչաքին դաշտական տարածքին առջեւ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ՏՈԼՈՐԵՍ ԶՕՐԱՊ ԼԻՊԱՍ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

JP MORGAN CHASE BANK, TRUSTEE

Հաճոյքով կը հաղորդենք, թէ Տոլորէս Զօրապ Լիպանան Հիմնադրամը նիւթապէս պիտի օժանդակէ որ իրատարակուին ընտրեալ ա. Կարդապէտական աւարտածուներ հայագիտական նիւթերու մասին,

թ. Հայոց հին պատմութեան երկեր հայ պատմաբաններու, գ. 19րդ դարու եւ աւելի վաղ շրջանի հայ գրականութեան երկեր:

Ներկայացուող աշխատասիրութիւնները կրնան ըլլալ կամ հայերէս կամ անգերէն լեզուով: Եթէ գործ մը հայերէն լեզուով է, անոր պէտք է ընկերանայ անգերէն որակաւոր թարգմանութիւնը:

Ոհմումնագիրները ներկայացնել ամեն տարուան Ապրիլ 15 եւ Նոյեմբեր 15 թուականներէն արած:

Յաւելուածական տեղեկութեան եւ դիմումնագրի թերթիկ ստանալու համար դիմել:

LIEBMANN FUND-PUBLICATIONS
c/o Mr. M. Haigentz
1518 11th Street
Fort Lee, NJ 07024

massis Weekly

Volume 32, No. 05

Saturday, FEBRUARY 18, 2012

ACA and GYO Partake in California Democratic Party Convention California Armenian American Democrats Ratified as Charter Organization

ACA and GYO representatives with State Senator Kevin De León

SAN DIEGO, CA -- A delegation of members from the Armenian Council of America (ACA) and Gaidz Youth Organization (GYO) took part in the California Democratic Party Convention held at the San Diego Hilton Bay Front Hotel and San Diego Convention Center, Feb. 10 – 12.

Among the activities at the Convention were various workshops on grassroots organizing, political data presentations, tabling for political office candidates, Caucus meetings and much more. The Feb. 12 General Session of the convention featured speakers, among whom were Governor Jerry Brown, House Minority Leader Nancy Pelosi, State Assembly Speaker John Perez, California Democratic Party Chair John Burton, Vice Chair Eric Bauman, and others.

Following the General Session was a meeting and the first election of the California Armenian American Democrats (CAAD), who celebrated their success in achieving full Charter status by the California Democratic Party (CDP), becoming the first Charter organization since the 1950's, and setting the stage for others to follow.

The ratification of the Charter was recommended to the CDP Organizational Development Committee by CDP Vice Chair Eric Bauman, which was unanimously ratified by the CDP delegates at the General Session of the Convention. At the commencement of the convention, OD Committee Chairman Eric Bauman expressed his long-standing support for the organization and congratulated Board Members. Prior to the ratification, CAAD held a General Meeting and election of Board Members on Feb. 11 at the convention. Over 100 voters and attendees participated in the meeting, including Congresswoman Linda Sanchez, Senator Carol Liu, and As-

sembly members Mike Gatto and Anthony Portantino. Several CDP State delegates were also present to cast their ballots.

The membership of CAAD, which includes members from ACA and the Armenian National Committee of America (ANC), San Gabriel Valley Armenian Democrats (SGVAD), and Southern California Armenian American Democrats (SCAD), collaborated to protest against the Progressive Caucus' decision to include Armenian Genocide denier and host of the Young Turk TV program, Cenk Uygur, as the keynote speaker on the panel for the Caucus meeting. CAAD submitted a letter to the Chair of the Progressive Caucus highlighting Uygur's track record of genocide denial and urging his removal from the panel.

Although Uygur was allowed to speak, he was given the opportunity to rectify his reputation as a genocide denier before his talk, but failed to address the issue at hand when he referred to his comments on the Armenian Genocide by stating "I understand the tremendous emotional pain of the Armenian community during that historical period," and failing to use the words "genocide" or "Armenian Genocide" during his brief and vague explanation of his past comments. Some protesters walked out during his speech and other protesters stayed at the meeting with their backs turned to Uygur while others confronted him during the general question and answer session.

Before Mr. Uygur was admitted on the panel, the CDP's Resolution that was passed in 2007 on the Armenian Genocide was read by the chair of the Progressive Caucus to ensure attendees of the party's stance on fully acknowledging the Armenian Genocide.

Policy Forum Armenia Warns of Economic Catastrophe in the Country

WASHINGTON, DC -- Armenia will have trouble servicing its increased external debt in the next few years unless its government changes the existing "crony capitalist" system and embarks on genuine democratic reforms, Washington-based Policy Forum Armenia (PFA) said on Monday.

"Unless drastic changes in the economic policy direction and political-economy landscape are carried out, we estimate the likelihood of a large devaluation of the dram and/or debt default within the next 3 years to be very high," (PFA) claimed in a special report.

PFA also accused the authorities in Yerevan of failing to learn lessons from the 2008-2009 global financial crisis that hit the Armenian economy hard. "The elements of the same crony capitalist practices — where a select few have used their disproportionate access to power and influence over economic decision-making for their personal gain — have been reinforced, at the expense of growth, public health, education, and national security," it charged.

A dramatic fall in construction was the main reason why the Armenian economy contracted by over 14 percent in 2009 after a decade of rapid growth. The Armenian government and Central Bank scrambled to cushion the impact of the recession with large-scale emergency loans from multilateral institutions like the International Monetary Fund and the World Bank as well as Russia. The anti-crisis borrowing enabled the government to avoid major spending cuts.

But it has also caused Armenia's external debt to more than double to \$3.8 billion since late 2008. The overall

public debt was projected to reach \$4.3 billion at the end of last year. The figure is equivalent to 41.3 percent of Gross Domestic Product.

PFA, which comprises more than 50 Armenian-born and Diaspora Armenian professionals mostly working in the United States, said that the deteriorating external environment may well plunge the Armenian economy into renewed recession that would reflect negatively on the country's balance of payments.

"According to our simulations, a moderate decline in GDP in 2012 may drive debt-to-GDP ratio above 50 percent," reads the PFA report. "Given the fact that almost 90 percent of Armenia's debt is in foreign currency, the outlook will be much worse if the dram is abruptly devalued."

"In the case of 30 percent devaluation, Armenia's debt-to-GDP ratio will reach 60 percent. A combined shock — with GDP decline and de-

Continued on page 2

U.S. Administration Proposes 18 Percent Aid Cut for Armenia

WASHINGTON, DC -- The administration of President Barack Obama has called for a nearly 18 percent reduction in annual U.S. government assistance to Armenia which has steadily decreased over the past decade.

The administration's draft budget for the fiscal year 2013 unveiled on Monday would allocate \$32.5 million in economic aid and \$3.3 million in separate military funding to the country, down from a total of \$43.5 million that was approved by the U.S. Congress for this year.

The proposed reduction seems to stem from a further cut in overall U.S. aid to Europe, the South Caucasus and Central Asia sought by the administration. The budget proposal attributes that to the "achievement of a number of assistance goals" in the region.

"In recognition of the achievement of a number of assistance goals"

in the region, the Assistance to Europe, Eurasia and Central Asia (AEECA) account was eliminated with funding now requested in the Economic Support Fund (ESF), International Narcotics Control and Law Enforcement (INCLE), and Global Health Program (GHP) accounts.

As was the case in FY 2012, the Administration did not specifically note funding levels for Nagorno Karabakh. However, Congress has routinely provided assistance to Nagorno Karabakh with last year's final bill calling for funding "at levels consistent with prior years."

Congressman Adam Schiff (D-CA), who serves on the House Appropriations Committee that oversees funding to the South Caucasus region, told the Assembly that he was going to work with his colleagues to ensure robust funding to Nagorno Karabakh.

Taner Akcam: Let Hrant be Our Martin Luther King

ISTANBUL -- "Hrant Dink was murdered in order to avenge Talat Pasha's murder," Turkish historian and sociologist, Prof. Taner Akcam wrote in an article published in the Taraf newspaper.

"Everything, and I mean everything, was organized in a way to seek revenge for the assassination that occurred in 1921. Upon his release after serving time in prison for his role in the McDonalds bombing of 2004 in Trabzon, Yasin Hayal, the person who planned Hrant's murder, spoke about Talat Pasha with his father. He asked his father, 'Dad, do you know how Talat Pasha was killed?' Yasin Hayal himself knew a thing or two about it, and added, 'Did you know that the man who killed Talat Pasha was never punished, and that he was released?'

"They killed him in front of Agos, on the street, in broad daylight, with a bullet to the back of his head. Why? Because through Hrant, they wanted to take Talat Pasha's revenge from the Armenians. Talat Pasha was murdered by Soghomon Tehlirian, a survivor of the genocide, in Berlin on March 15,

1921. Tehlirian approached Talat Pasha from behind and shot him in the head. On June 3, after a two-day trial, the assassin was found not guilty of murder," Akcam wrote.

"Let Hrant Dink be our symbol. Let him be our Martin Luther King. If they want to lock arms around Rauf Denktas and Talat Pasha, then let us form a tight circle around Hrant. Let Hrant and "1.5 million +1" be the thing that separates our republic from their republic," the Professor concluded.

Heavy Snow Disrupts Air, Road Traffic in Armenia

YEREVAN -- An unusually heavy snowfall temporarily closed Armenia's main international airport, blocked highways across the country and disrupted public transportation in Yerevan on Friday.

The snowfall, which began on Thursday evening and intensified overnight, forced the administration of Yerevan's Zvartnots airport to cancel or delay all flights early in the morning. The flight service with the outside world partly resumed late in the afternoon. Similar disruptions were reported at the much smaller airport of Armenia's second largest city of Gyumri.

According to the Armenian Ministry of Emergency Situations, several mountain passes and highway sections across the country were impassable as of early afternoon. The ministry warned of blizzard dangers on other roads, including a section of the Yerevan-Gyumri highway. It said au-

thorities are doing their best to reopen all roads to traffic.

The snowfall also caused major disruptions in Yerevan. It particularly complicated transport communication between downtown Yerevan and the city's northern districts located at higher altitudes.

There were chaotic scenes in the morning on one major street leading to the Nor Nork district, with hundreds of cars stuck in a thick layer of snow. Driving uphill was practically impossible in those circumstances. "They are probably waiting for the snowfall to stop before cleaning up the road," one driver told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am), referring to the municipal authorities.

The heavy snow also affected public transportation, with significantly fewer buses and minibuses ferrying passengers throughout the day. Scores of commuters were left stranded at busy stops as a result.

U.S., Armenian Militaries to Hold First Joint Drills

YEREVAN -- The United States and Armenia have finalized plans to hold in April first-ever joint military exercises that will be primarily aimed at improving the interoperability of their forces deployed in Afghanistan, the Defense Ministry in Yerevan announced on Wednesday.

The announcement followed talks held between Defense Minister Seyran Ohanian and Rear Admiral Mark Montgomery, the visiting deputy director for strategic planning at the U.S. military's European Command headquartered in Stuttgart, Germany. Montgomery was accompanied by U.S. Ambassador John Heffern.

In a statement, the Armenian Defense Ministry said the two sides discussed "issues related to organizing joint Armenian-American exercises." The ministry spokesman, Davit Karapetian, told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am) separately that they reached a "tentative agreement" to hold the exercises in Romania in April.

Karapetian said the exercises will last for one week and involve several dozen soldiers from the Armenian army's special Peacekeeping Brigade that provides military personnel for the U.S.-led multinational mission in Afghanistan. He said they will engage in an "exchange of experience" with U.S. troops that will be "useful" for further U.S.-Armenian military interaction.

Plans for the landmark drills were first made public following First Deputy Defense Minister Davit

Tonoyan's July 2011 visit to Washington. Tonoyan held what official Yerevan described as "defense consultations" with U.S. Assistant Secretary of Defense Alexander Vershbow and other senior Pentagon officials.

The Washington talks came shortly after Armenia almost tripled its participation in NATO's International Security Assistance Force (ISAF) for Afghanistan, a move praised by U.S. officials. It currently has about 130 troops on the ground.

According to the Defense Ministry statement, Montgomery also held a separate meeting in Yerevan with a top Armenian army general to discuss "Armenian peacekeepers' participation in international missions." The U.S. admiral also visited the Yerevan headquarters of the Peacekeeping Brigade.

U.S. and Armenian soldiers have until now trained together only in multinational exercises organized by NATO. Armenia has hosted two such exercises in recent years.

Those drills as well as the Armenian participation in U.S.-led military operations abroad have underscored Armenia's deepening security ties with the West. The Armenian leadership has at the same time bolstered the military alliance with Russia that remains a key element of the country's national security strategy. Celeste Wallander, a U.S. deputy assistant secretary of defense, insisted last year that the Russian-Armenian ties are not an obstacle to Washington's growing defense cooperation with Yerevan.

FIDE Candidates Tournament 2012 to Take Place in London

MOSCOW -- The next round of the Candidates Tournament will be held in London, from October 23 to November 13, FIDE President Kirsan Ilyumzhinov told Sport Express.

The participants in the Candidates in London are: Magnus Carlsen (Norway), Levon Aronian (Armenia), Vladimir Kramnik (Russia), Teimour Radjabov (Azerbaijan), Vassily Ivanchuk (Ukraine), Alexander Grishchuk (Russia) and Peter Svidler (Russia).

They are joined by the loser of the World Championship match between Viswanathan Anand and Boris

Gelfand, which will be held in Moscow in May this year.

Bulgaria and Azerbaijan had earlier submitted bids to FIDE to hold the next Candidates Tournament for the World Championship. Levon Aronian sent a letter to FIDE President Kirsan Ilyumzhinov, saying he would not play in Azerbaijan.

Policy Forum Armenia Warns of Economic Catastrophe

Continued from page 1

valuation taken together — will drive the debt-to-GDP ratio well over 70 percent," it claims, accusing the authorities of keeping the dram's value artificially high with hard currency injections into the local banking sector.

PFA said the authorities should radically improve tax administration, create a level playing field for all businesses, strengthen the rule of law and crack down on widespread government corruption in earnest. The Diaspora organization also stressed the importance of Armenia's democratization and the proper conduct of the May

parliamentary elections in particular.

"Allowing people to exercise their free will and creating a sense of moral justice would enhance the public buy-in and — all other things being equal — would make policy measures more effective," says the PFA report. "On the contrary, yet another fraudulent election will undoubtedly lead to more political tension, social upheavals, and more challenges to be tackled down the road."

PFA Full report at: http://www.pf-armenia.org/fileadmin/p_f_a_u_p_l_o_a_d_s/PFA_Crisis_Special_Report.pdf

Why it is Important to Say ‘We All are Armenians’

By Alin Ozian*

Being an Armenian in Turkey is tough. The act of “being invisible” turns into a habit which becomes instinctual, instead of being a response to circumstances in which being an Armenian may cause a problem.

Armenians who have adopted a second name, as if they are members of an illegal organization, predominate in Turkey. While the generalization that every Armenian has a Turkish name isn’t correct, the majority of Armenians do. After hearing the pronunciation of your name the eyes of the person you are speaking to flame with resentment and they say “What?” as if they had tasted something bad. When you repeat your name, they generally and disgruntledly ask “What does it mean?” As for those who have “discretion,” upon hearing your name they say, as though they have been yearning for some kind of extinct being, “So, you are a foreigner!” They become exuberant and ask: “Where did you come from? How did you learn Turkish? Were you born here? Where are your ancestors from? You have such a different name, just like the ones on foreign TV programs.” In order to satisfy the curiosity, some Armenians add, “I am Armenian,” although the number is small. When they receive the response, “You don’t look Armenian at all,” or “This is really unthinkable,” or “Did you come from Armenia?” they try to drop the subject and leave as soon as they have finished their job. If you use a “nickname” it is very unlikely that any problems will come up. Nobody will cotton on to it if you don’t have a distinctive accent. In circumstances when nobody asks anything, you finish your job and go on your way. As a matter of fact, this is the advice that family elders give to Armenians: “Oh! May my child be away from trouble.” Therefore, some Armenian families exaggerate this “color changing” operation, giving their sons Turkish names and even getting their sons circumcised, telling them it is for their health. Even if it is difficult, we can understand the motivation: “This boy will go for military service, where his name will already be an enemy against him. If, in addition to this, his friends in the army discover that he isn’t circumcised, it is unlikely that he will return from service safely.”

Those who prefer being ‘nice’ to treating ‘equally’

Sometimes the reactions of those who are a little familiar with Armenians may be even more frustrating. When this puzzling group, who believe themselves to be more “modern” and even more “Kemalist” hear the word “Armenian,” they may boast of knowing about you just like they boast of knowing about the bacons and French wines they eat and drink in Europe and about which “the herd” and “conservative” Turks have no idea. They approve of you, saying: “How lovely! We had Armenian neighbors in past but then they migrated to America” or: “We, as a family, never discriminate against people. Whether they are Ar-

menian or Greek, they are all human. It is said your raki tables are very good.” Those modern friends, who don’t differentiate between the actual Armenians and the Greeks, from topik -- a dish made of chickpeas, onion, currants, cumin and tahini -- mackerel or stuffed vine leaves in olive oil, which can be found on a raki table, to a good night out on the Bosphorus, never question why their “Brother Onno the car repairman,” “tailor Haiganushu” or “neighbor-aunt Mary” left Turkey so suddenly after they had been living happily in the same neighborhood for so long. They never look at what happened in the history of the Turkish Republic that they are so proud of. They don’t know about the campaigns launched in Turkey to make citizens speak in Turkish, the September 6-7

doesn’t suggest that the ones who were shouting were Armenian. On the contrary, it indicates that they were not Armenian. Armenians shouting out about being Armenian is not a political action. The truth is that the goal of people who were ready to share their sorrow at these protests, with their heart and soul, were not understood. Moreover, many are trying to distort this goal. The kind of attitudes which suggest that such ignorance can only be healed by means of education remind us how “fragile and essential” “Turkishness” is. The stance of those who respond to this slogan with, “Not all of us are Armenians” and those who say “We, as Turkish people, are against the murder of Hrant, but this [shouting that we are all Armenians] is too much” represents a demagogic repetition that

riots against citizens of Greek origin in Izmir, Istanbul and Ankara and the Wealth Tax. They tolerate your “fault.” They don’t have the slightest idea that they are standing at the bottom of a well, in darkness, when they say: “Are you an Armenian? It is fine with me, it doesn’t matter to me.” They say, “You are also a citizen of our country,” which means, “This is my country.” People are defined as “you” and “me” within the first few minutes of an encounter. That person prefers being “nice” to you, rather than treating you “equally.” “They” promise to love you, provided you are on your best behavior. There is no “we.”

Who says

‘We are all Armenians?’

Whenever neighbors, colleagues and tradesmen, regardless of whether they are Turkish, Kurdish or Circassian, who live with you in the same country, come to share your sorrow, join the crowd, take a risk and shout out in streets that “We are all Armenians” and “You are not alone, my friend,” one feels hopeful, secure and peaceful. Saying “We are all Armenians” means: “If you murdered Hrant Dink just because he was Armenian, then we are all Armenians. Come and murder us, too.” It means: “If you kill a person just because he or she is Armenian, you can add me to your list, too.” It means: “If you think that you can make me feel ashamed by calling me ‘Armenian,’ you are about to make a big mistake.” It means: “If you suppress a person because of their ethnicity, then we will disguise ourselves as them.”

It should be remembered that non-Armenians empathized with and supported Armenians when they shouted this slogan. Thereby, this

remind us of the thesis “Turkey belongs solely to the Turkish.”

It could be said that calling someone “Armenian” is the biggest insult in Turkey. We all know this too well. The possibility that Sabiha Gökçen might have been an Armenian offended many people. It was said that searching for the origin of a person like Gökçen, who became a national symbol, would damage the nation’s integrity and peace. We were clearly told that the probability that Sabiha Gökçen may be of Armenian origin would harm her status as a symbol of the emancipation of Turkish women. Moreover, Hrant Dink, who published this news about Gökçen, was turned into a target. His sin was clear; he had opened up a precious asset of Turkey for discussion, damaged national integrity and peace and, of course, he insulted Turkishness.

There are a number of other examples. For example, the attitude adopted after Canan Aritman of the Republican People’s Party (CHP) claimed that President Gül’s mother was Armenian showed that the comment had caused great upset, but did not counter the claim, which was considered an insult. Nobody from the Çankaya presidential palace said, “Even if she was Armenian, so what?” and everybody became an amateur geneticist. At the time of the allegation there were people who, with a “list” at hand, appeared on television threatening to declare who is Armenian and who is not.

Indeed, the whispers of actual thoughts that pop out while trying to say something good can not only surprise people but also make them feel restless. The last of these was President Gül’s comment regarding the Hrant

Dink case. It isn’t possible discern what he is intending to say in his statement: “In Turkey everybody is equal before law. We need to prove that we always give equal treatment to foreign companies and to people of foreign origin.” Unfortunately, in some ways these words support what Prime Minister Erdogan said a couple of years ago. In his speech about fugitive Armenian workers, Erdogan said: “There are 170,000 Armenians in my country and 70,000 of them are my citizens. However, we tolerate a hundred thousand of them in our country. If required, I will tell those one hundred thousand Armenians to go back to their country.” In this way, seventy thousand Turkish citizens were lumped together with Armenian fugitives; in other words, they were downgraded to the status of foreign citizens.

What is the meaning of the emphasis on someone’s “foreign nationality” regarding the Hrant Dink case, when that someone says: “I am from Turkey. Turkey should become a member of European Union. Turkey should go forward. I set my heart on this”? How many more years should Armenians, who have been living on these lands since the Ottoman period, continue to live here? How many architects, doctors and linguists do they need to raise before they are considered to be the children of this country and gain the opportunity to be hired as civil servants and soldiers? There appeared hope that Armenians would be hired as civil servants a hundred years ago. However, this hope was stalled for a long time and ultimately was never realized. How many more years will pass by before we see the headline: “An Armenian will work as a civil servant”?

Minister of Labor and Social Security Faruk Çelik said: “We don’t need identity change and we don’t need to all become Armenian to condemn the brutal murder of one person. Keep away from statements that may cause yet more offense when sharing in the sorrow of others.” It is very sad to relegate the support given to Armenians to a “change in identity.” In Turkey, every morning millions of Turkish, Kurdish, Circassian and Laz students pledge: “I am Turkish, honest and hardworking” at schools across the country. In school corridors stand busts of Atatürk, below which are written “How happy is the one who says I am a Turk.” If those schools belong to Armenians or Greeks they should make the pledge with a louder voice -- that is what a Turkish deputy head wants. Even at an early age those kids understand that if they don’t say they are Turkish in this country, then they won’t be happy. Whenever someone shouts out “We all are Armenians,” those children feel that something is changing and they understand that there is hope for a Turkey where Armenians, Kurds and Circassians can be happy. You now have friends that really understand you and share your sorrow. What is first and foremost is that we don’t need to take an oath in which one mentions how proud he or she is of your or their nationality in order to understand each other and to live in peace.

Prof. Richard Hovannisian to be Honored at Fresno State Armenian Studies Program Annual Banquet

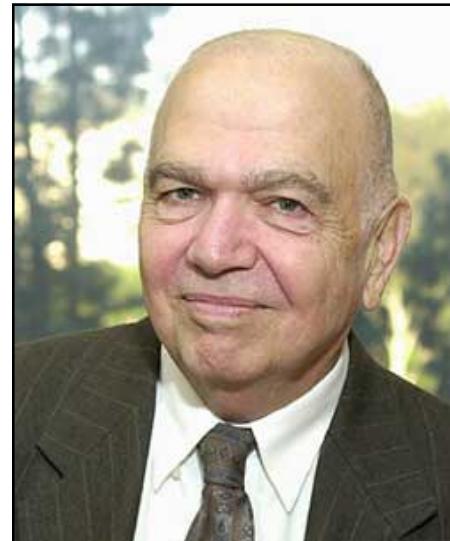
FRESNO -- The Armenian Studies Program of California State University, Fresno, will hold its 24th Annual Banquet on Sunday, March 11, 2012 at the Fort Washington Golf and Country Club in Fresno.

This year's Banquet will recognize and honor Dr. Richard G. Hovannisian, AEF Professor Emeritus of Modern Armenian History at UCLA. Dr. Hovannisian has a career of more than fifty years in the field of Armenian Studies, excelling in scholarship, teaching, and community service. He is a founding member of the Society for Armenian Studies.

The Armenian Studies Program will also be celebrating its 35th anniversary at the Banquet. Armenian courses have been taught at Fresno State since the 1960's, but Dr. Dickran Kouymjian established the modern Program in 1976-1977.

More than fifty student recipients of Armenian Studies scholarships and grants for 2011-2012 will be recognized at the Banquet, as well as students who are graduating this year with a Minor in Armenian Studies.

The Armenian Studies Banquet brings together Fresno State stu-

dents, faculty, administrators, and the community, to celebrate the achievements of the Program and its students.

The reception will begin at 5:00PM followed by the Banquet at 6:00PM.

Tickets are available at \$50 per person, with a special price of \$25 for Fresno State students and Fresno State faculty. Reservations for tables of 10 are also being accepted.

For more information about the Banquet, please contact the Armenian Studies Program at 559-278-2669.

Lecture by Prof. George Bournoutian at NAASR: The 1823 Russian Survey of the Karabagh Province

BELMONT, MA -- Prof. George Bournoutian will give a lecture entitled "The 1823 Russian Survey of the Karabagh Province: A Primary Source on Karabagh in the Early 19th Century," on Thursday, March 1, at 8:00 p.m., at the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) Center, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478. The lecture will be co-sponsored by the Armenian General Benevolent Union (AGBU), New England District, and NAASR.

Prof. George Bournoutian's newest publication is The 1823 Russian Survey of the Karabagh Province: A Primary Source on the Demography and Economy of Karabagh in the Early 19th Century (Mazda, 2011). The first translation of an extremely rare Russian publication, the survey provides a wealth of information about the demography and economy of Karabagh prior to its annexation by Russia.

The survey establishes definitively that Armenians formed the overwhelming majority (97%) of the population of Karabagh in 1822. The heavily annotated translation was published with a grant from NAASR. The first printing has sold out and a second printing has just been released. The book will be on sale the night of the lecture.

George Bournoutian is a professor of Eastern European and Middle Eastern History at Iona College, as well as a recipient of the IREX, NDEA, and Mellon Fellow-

ships. He has taught Armenian and Iranian history at UCLA and Columbia University. Moreover, he organized and taught the first Armenian history courses at the University of Connecticut, Glendale Community College, New York University, Ramapo College, Rutgers University, and Tufts University. Bournoutian is also the author of more than a dozen other volumes consisting of annotated English translations of primary sources in Armenian, Russian, and Persian, with introductions, glossaries, and indexes.

More information about Bournoutian's lecture, the 1823 Russian Survey of the Karabagh Province, or NAASR and its programs for the furtherance of Armenian studies, research, and publication may be had by calling 617-489-1610, faxing 617-484-1759, e-mailing hq@naasr.org, or writing to NAASR, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478.

Armenian Church iBook for iPad

NEW YORK -- The Eastern Diocese of the Armenian Church of America has released the first-ever Armenian Church iBook designed for the iPad. In this dynamic publication, Hagop Nersoyan's "The Story of Sts. Vartanants" is brought to life on the iPad with interactive features, including photo galleries, video and audio recordings, a glossary, and more.

Users can browse images of historic maps, listen to St. Vartan and St. Ghevont's stirring speeches, look up new terms, and highlight their favorite passages as they read about the Battle of Avarayr. This compelling digital book invites readers to revisit St. Vartan's stand against the Persian army in defense of Armenia's existence as a Christian nation. Visit the iBookstore to download the free book.

The iBook is the latest in a series of digital efforts at the Eastern Diocese. It complements the Diocese's popular mobile phone application, Vemkar, which is available for free download on the iPhone and Android platforms.

To learn more about the Eastern Diocese, visit www.armenianchurch-ed.net.

Comedienne Andrea Martin to Perform "Final Days! Everything Must Go!" in Costa Mesa

COSTA MESA, CA -- Emmy and Tony award-winning comedienne Andrea Martin, who is Armenian, performs her new one-woman comedy show *Final Days! Everything Must Go!* at the Segerstrom Center for the Performing Arts in Costa Mesa February 16 to 19. She headlines at the McCallum Theatre in Palm Desert on February 24. Musician Seth Rudetsky, a YouTube sensation, will accompany her.

Dendur in the Sackler Wing. The event raised more than \$1.4 million.

Andrea, born in Portland, Maine to Armenian parents, began her career as a singing chicken on the *Captain Kangaroo* television show. She has been seen in more than 20 feature films, including as the aunt in *My Big Fat Greek Wedding*, and she has appeared in numerous television shows, including *Nurse Jackie*. Andrea co-starred in the television series *SCTV* for which she won two Emmy Awards for writing and received an Emmy nomination for Best Actress. She has lent her voice to an impressive list of animated projects including *Jimmy Neutron: Boy Genius*, *The Rugrats Movie*, *The Simpsons*, *Superman* and *Sesame Street*, for which she received a special Emmy Award.

She is currently touring her new show, *Andrea Martin: Final Days! Everything Must Go!*, throughout Ontario and the U.S. She divides her time between New York and Toronto, when she's not, as she likes to put it, "interfering" in the lives of her grown sons, Jack and Joe, who reside in Los Angeles.

For tickets and information, visit www.sctfa.org or call the box office at 714-556-2787.

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏՔԵՐՈՎ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ՈՒՆԵՑԵԼ Է ԵՐԿՈՒ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՍԻԿՈՒԵԱՆ*

ԽՈՒԹԻՆԱԾԱՆԵԱՆ

Սասանեան Պարսկաստանի դէմ հայ ազատագրական շարժման եւ Վարդանանց Պատերազմի առաջնորդ՝ Վարդան Մամիկոնեանի մասին քիչ թէ շատ գիտենք բոլորս, հենց մանուկ հասակից, հայոց դպրոցներում հայերէն առարկաներ եւ հայոց պատմութիւն սովորելու տարիներից:

Նա եղել է սպարապետ Համազասպ Մամիկոնեանի եւ Սահակ Ա. Պարթեւի դուստր՝ Սահականոցի, աւագ որդին՝ 391 - 451 թթ(, որ կրթուել է Վաղարշապատում) ներկայիս՝ էջմիածին(, Մեսրոպ Մաշտոցի բացած դպրոցում: Վարդան Մամիկոնեանը իր հօր մահից յետոյ վարել է Մամիկոնեանների Նախարարութեամ տանուտիրութիւնը: 420 թուականին՝ Մաշտոցի հետ մեկնել է Կոստանդնուպոլիս, եւ թէուսիու Բ. կայսեր համանով ճանաչում է Հայաստանի բիւլունդական մասի զօրավար: 422-ին վերադարձել է Վաղարշապատ, այնուհետ մեկնել է Տիգրոս, եւ Սասանեան վուած Ե. Գոռ արքան նրան ճանաչել է հայոց սպարապետ:

442-ին պարսից Յազկերտ Բ. արքան Հայոց այրուձին՝ Վարդան Մամիկոնեանի գլխաւորութեամբ հանել է Հայաստանից եւ ուղարկել պատերազմի քուշանների (հոների) դէմ:

Վարդան Մամիկոնեանը 449-ին վերադարձել է հայրենիք, մամսակցել է Արտաշատի ժողովին, որը մերժողական պատասխան է գրել քրիստոնեաց հպատակներին զրադաշտականութիւն պարտադրելու Յազկերտ Բ. արքայի Հրովարտակին:

Նրա կեանքի յետագայ ընթացքին ծանօթ է ընթերցողը: Կանչւում է Տիգրոս, առերես հաւասարիութեան գնով վերադարձել է հայրենիք եւ թօժափել է Սասանեանների տիրապետութիւնը: Նա 450 - 51 թուականներին ծանր մարտեր է մղել պարսից զօրքերի դէմ եւ միշտ պարտութեան մասնել նրանց: Դաշինք է կնքել հոների, աղուանների եւ վրացիների հետ՝ ընդհանուր թշնամի՝ Պարսկաստանի դէմ: Նա վերականգնել է հայ Նախարարութիւնների եւ հոգեւորականութեան ոսնահարուածիւնը: Հայ - պարսկական արքան Մամիկոնեանը մասին պատմութիւնը:

ազատագրական շարժման առաջնորդ՝ 571-ից մինչեւ 576 թուականներին, որը վարելով հայկական զօրքերի հրամանատարութիւնը հակադրուել է Մարզպանական Հայաստանում պարսից Սասանեան արքունիքի վարած հայ աւատատէրերի իրաւունքների ոտնահարման, հարկերի ծանրացման եւ բռնի կրօնափոխութեան քաղաքականութեանը: Պարսից մարզպան՝ Սուրենը, սաստկացրել է հայերի նկատմամբ հալածանքները, նենգորէն սպաննել Վարդան Մամիկոնեանի եղբօր՝ Մանուէլին, եւ Դուինում հիմնել ատրուշաներ:

Վարդան Մամիկոնեանը գումարել է նախարարների գաղտնի ժողով, իր շուրջ հաւաքել 20,000 զինուորների, օգնութիւնը է ինդրել Բիւզանդիայից, որոնք ուազմական օգնութիւն են ցոյց տուել նրան: Նա նաև ուազմական դաշինք է կնքում արխազների, ալանների, վրացիների եւ աղուանների հետ, եւ յաջողել է 571 թուականին գրաւել Դուինը ու ջախջախել անկազմակերպ փախուստի դիմած թշնամուն:

Պարսից արքայ Խոսրով Ա. Անուշիրուանը Հայաստան է ուղարկում նոր զօրաբանակ: Տեղի ունեցած ճակատամարտում Վարդան Մամիկոնեանը հմուտ ուազմակարութեամբ ջախջախել է թշնամուն: Հայաստանը, Վիրքն ու Աղուանքը անցնում էն բիւլունդիայի տիրապետութեան տակ: Այդ պատճառով 572-ին Պարսկաստանի եւ Բիւզանդիայի միջեւ սկսել է պատերազմ, որը վտիպիխակի յաշողութիւններով տեսել է շուրջ 20 տարի:

Վարդան Մամիկոնեանը՝ նախարարների անմիաբանութիւնից դժգոհ, 572 թուականին, իր զօրաբանակի հետ գնում է Կոստանդնուպոլիս, ու ծառայութեան մտնում բիւլունդական բանակում: Նոյն թուականին վերադարձել է հայրենիք, եւ չորս տարի կոխւներ մղել պարսիկ նուածողների դէմ: Նրա յետագայ գործունէութեան եւ ճակատագրի մասին տեղեկութիւններ չեն պահպանուել: Վարդան Մամիկոնեանի ուազմական տաղանդի ու քաջութեան մասին մեծ գովեստով են խօսում ժամանակակից եւ յետագայ պատմիչները՝ Յովհաննէս Եփեսացին, Սեբէոսը, Ստեփանոս Տարօնցին (Ասողիկ) եւ ուրիշներ:

Աւարայրի ճակատամարտի առաջնորդ՝ առաջին Վարդան Մամիկոնեանը, ճանաչուած է ԿԱՐՄԻՐ ՎԱՐԴԱՆ անուամբ, իսկ երկրորդը՝ ՓՈՔԻՐ ՎԱՐԴԱՆ:

Փառք ու պատրի հայոց նուիրեաներին եւ հերոսներ ծնող՝ ՀԱՅ ՃՈՂՈՎՐԴԻՒՆ:

*) - Այս գրութիւնը կազմելու համար դիմել եմ Հայկական Սովետական Հանրապետարանին, եւ ամփոփել եմ Հանրապետարանում նշուած տեղեկութիւնները:

«ԱՒԱՐԱՅՐԻՑ ԶԱՆՔ ԱՐԱՆՔ»

Համայն աշխարհի տարածքում ցրուած հայի բեկորերը, ինչպէս եւ հայրենաբնակ մեր ժողովութը ֆետրուար ամսին ոգեկոչում է Աւարայրի հերոսական ճակատամարտը որն տեղի ունեցաւ 451 թուին, հայոց մեծ սպարապետ Վարդան Մամիկոնեանի հրամանատարութեան ներքոյ, աշակերտ անտարապատ ներքութեանը ներքոյ, աշակերտ անտարապատ ներքութեանը:

Աւարայրը դրաւորեց հայ ժողովուրդի անկուտը կամքքը, անսահման հաւատաքննութեանը:

Մեծ Վարդապետի երկնառաք խօսքն ու պատգամը, որն դարերի խորքից եկել ու հաւատաքի անսպառագիւր է դարձել բազում դժուար բարձրութիւնների եւ հայածանքների բովից անցած հայ ժողովուրդի համար:

Թէեւ ֆիզիքապէս պարտուեցինք Աւարայրի դաշտում, նահատակուեց Մեծն Վարդանը իր 1036 վկաններով, սակայն Քրիստոնէական հաւատամքը մնաց անխոցելի:

ԱՐԾԻՒՆ ԱՒԱՐԱՅՐԻ ՎԱՐԴԱՆ

Հագած զրահ արին իշխան, իջաւ կոռի դաշտն արեան, Յանուան ազգի ու կրօնքի, Արծիւր քաջ Աւարայրի:

Մարտնչելով քաջ ու խիզախ, թշնամու դէմ անյադր, անվախ, Արիաբար ընկաւ, մեռաւ, Արիների արին Վարդան:

Խորէն, Վահան, քաջն Արտակ, Տաճատ, Արսէն եւ Շնայեակ

որովհետեւ այն դրոշմուած էր հայ ժողովրդի զաւակների սրտերուած:

Տօնելով Վարդանանց դիւժագնամարտը, որպէս ազգային պարտականութիւն, ոգեկոչում էնք սրբազնամարտը իր հայոց գլխացը կամքքը ներքութեանը:

Պահանք, պահանքների մեր սրբազնութիւն, ոգեկոչում էնք սրբազնամարտը կամքքը ներքութեանը:

Աւարայրի ջամանքը առանք, Այստեղ մի պահ կամքքը առանք, Որ շունչ առանք, Սարդարապատի պատի տակ:

Բայց մենք չընկանք, մենք միշտ կամք, մենք չիանգանք, դեռ կը գանք Երբ տան զանգը, ահազանգը, Որ մեր հոգու պարտքը տանք: Աւարայրի ջամանքը առանք, մենք չիանգանք, դեռ կը գանք Երբ տան զանգը, ահազանգը, Որ մեր հոգու պարտքը տանք:

ԳՈՎՔՆ ԱՒԱՐԱՅՐԻ Ն. ՏԵՍՐՈՂԵԱՆ

Գովերգում եմ ես Մեծ Աւարայրը հերոսապատում

ու պայքարը մեր վսեմ, պանձակի

Ու երբ թերթում եմ Մեր պատմութիւնը, Ամէն մի ջօր լուսէ Աւարայրը ու հերոսական դրուագներով լի,

Ամէն մի տողը ապուելու տենչանքը, Ծքեղ, պանծալի...

Գովերգում եմ ես մեր հերոսաւորին,

Որ ընկան անահ, վասն իայ-րենեաց,

Վասն կրօնի...

Վասպուրականը մի նոր Աւարայր,

Սարտարապատը լուսեղէն պսակ,

Բաշապարանը մի նոր փորձաքար

Իմ ժողովովի...

Գովերգում եմ ես մեր հերոսաւորին

Երկուայ, վաղուայ, անցած ու գալիք

Աւարայրներին...

ՓԱՌՔԸ ՍԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Ն. ՏԵՐԵԱՆ

Վարդան,

Դու թոիչը աստուածային,

Դու փառք երկնային,

Դու հողեղն մի աստուած,

Դու շրաշագործ մի մարմին...

Դու ցասում ահեղագոռ

Ու հարուած անդաւաճան,

Սուրբաւանդիմ-իմդարե-րից,

Դու բողոք ընդէմ չարի,

Դու

2011-ԵՐԵՒԱՆԵՐՆ ՕՐԵՐ

ՎԱՀԱՆ ԲԱՀԱՐԵԱՆ

2. ԵՐԲԵՄՆԻ ԵՌՈՒՀՁԵՌՈՎ ԱՊՐՈՂ ԿՈՄՊԼԵՔՍԸ ԱԻԵՐԱԿ ԴԱՐՁԱԾ

1978 թ. աշխատանքից դուրս
գալու ու Ամերիկա տեղափոխուե-
լու կապակցութեամբ ինձ բնութա-
գիր տրուեց աշխատանքի տեղից՝
էլեկտրամեխանիկայի համամիու-
թեական գիտահետազոտական ինս-
տիտուտի Երեւանի բաժանմուն-
քից ( ), Շրջկոմ ներկայացնելու
համար: Բնութագրի պատճեն չէի
պահել: Այն ժամանակ ինստիտուտն
ունէր մէկ 5 յարկանի շէնք, որի
կառուցումն աւարտուեց 1977 թ.:
Կառուցման ժամանակ ինստիտու-
տի աշխատողներս մասնակցեցինք
շինարարական աշխատանքներին
շաբաթօրեակներով (շաբաթ օրե-
րը ձրի աշխատելով, որը կիրարկ-
ուում էր ԽՍՀՄ-ում): Յետազայ
տարիներին, իմ բացակայութեան
ժամանակ, այդ շէնքին կից կա-
ռուցուել էր եւս երեքը, եւ 1994 թ.
ինստիտուտը վերանուանուել էր
Էլեկտրամեխնաշինութեան նա-
խագծա-կոնստրուկտորական եւ
տեխնոլոգիական գիտահետազոտա-
կան ինստիտուտ (ԷԼԵԿՏՐԱՄԵԽՆԱՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏՈՐԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ)՝
960 աշխատողներով: 2002-ին իմ
այցելութեան ժամանակ այցելեցի
այդ համալիրը, որն իր եռուգեռով

Անդրանիկ Զօրավարին նուիրուածյուշաբանը

Հիացմունք պատճառեց ինձ:
2011-ին, երբ նորից այցելեցի
այն, վերոնշեալ փաստաթղթի պատ-
ճէն ունենալու յուսով, չճանաչեցի:
Կարծէք թէ համալիրը երկրաշար-
ժից կամ պատերազմից աւերակ էր
դարձել: Դուները, պատուհանները
ջարդրտուած, պատուհանների
պակիները փշրուած, չէնքերը՝
ներսերը փոշու մէջ կորած, անտէր
անտիրական, ողբում էին իրենց
նոր կեանքը երբեմնի եռուզեռի
փոխարէն, որտեղ ժամանակին աշ-
խատում էին բարձրակարգ ինժե-
ներներ եւ մասնագէտներ, որոնք
որքան բարիք էին բերում հայրե-
նիքին: Իսկ այսօր, անկախութիւ-
նից 20 տարի անց, աւերակների
վերածուած չէնքերից միայն մէ-
կում՝ նախկին արտադրական տե-
ղաժամի չէնքի երկրորդ յարկի
անմիտիթար, շատերի դռները
կոտրտուած ու բաց սենեակներից
մի խղճուկ սենեակում պատահա-
կան հանդիպեցի նախկին բարգա-
ւած ինստիտուտի գիրեկառորի տե-
ղակալին, որն ինձ օդի հիւրասիրեց
ու հետև զրուցելիս նշեց, որ մի
քանի աշխատողով, ինչ-որ սարքա-
ւորումներ են արտադրում: Ինստի-

իսութիւն պատճառեց պատի զագի նոր ջեռուցիչը, որը վայրկեանների ընթացքում տաքացնում է ջուրը՝ լողանալու ու խոհանոցում օգտագործելու այն: Խոհանոցի լուսացարանը փոել էր, այն պէտք էր փոխուել եւ նոր լուսացքի մէքենայ զնել: Բայց քրոջս համոզելը դժուարացաւ: Մարդուն դժուար է համոզել հրաժարուել հնուց եւ օգտագործել առաջադիմականը: Նշեմ, որ քրոջս բնակարանի նորարարութիւնների հեղինակը հարեւան Լիովան է, որն իր ընտանիքով երկար տարիներ շփուելով քրոջս հետ, մի ընտանիքի նման են: Ես ու Լիովան համոզեցինք քրոջս եւ լուսացարանը փոխեցինք: Մի քանի օրուայ դժուարութիւններից յետոյ նա վարժուեց դրան, բայց նոր լուսացքի մէքենան տեղադրուեց միայն իմ Լու Անձելու վերադառնալուց յետոյ: Լիովան համոզել էր քրոջս եւ քոյրս գոհ մնայ: Քրոջս «Արագած» մակնիշի սառնարանը կարելի է հնութիւն (անտիկ) համարել: Սկսած 1960-ականներից, այն արտադրուում էր երեւանի Աշխատանքային կարմիր դրոշի շքանակակիր Վ. Ի. Լենինի անուան

տուտի Հիմնադրման թուականից՝ 1969-ից կուտակուած հսկայական արխիւը, որն ո՞վ գիտի որքան կարեւոր փաստաթղթեր էր պարունակում իր մէջ, ուղղակի թափել ու վառել են: Արդեօք սա ոճրագործութիւն չէ: Իսկ զիխաւոր շէնքի ալբանոց ներկայացնող մուտքի առջեւ կանգնած մի քանի հոգու հետ զրուցելիս պարզուեց, որ երբեմնի գիտական կենտրոնը սպասում է հերթական թալանչի օլիգարխին, նրա կողմից շահագործուելու...:

Կարծում եմ սա միայն մէկն է
այն կոպլեքսներից,որոնք ողբարով
իրենց ներկայ վիճակը, սպասում
են շնչելուն....:

3. ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ԽՃԱՆԿԱՐ

Երկար տարիների բացակա-
յութիւնից յետոց, երբ Երեւանում
յայտնուեցի քրոջս տանը, բնակա-
րանում նկատեցի որոշ փոփոխու-
թիւններ՝ խոհանոցի հին պահա-
րանները փոխարինուած էին նոր
կահաւորանքով, բայց դեռ անելիք
կար: Բաղնիք-զուգարանում խորհր-
դացին շրջանից մեր ունեցած լուսաց-
քի մեքենան այլեւս չկար (այն
օպտագործուեց աւելի քան 50 տա-
րի), քոյրս իր տարիքի 80-ամեաց
շեմին եւ անառողջ վիճակում լուսաց-
քը ձեռքով էր անում: Ինձ ուրա-

**Զախէն աշ՝Արփինել Ասլանեան, Վահան Բահարեան, Շողեր Ասմարեան
եւ Ղարիբ Եղիազարեան**

Հայէլեկուրապործարանում: Ես գնեցի այն 1967թ., օգոստապործեցի մինչեւ 1978թ. եւ իմ Ամերիկա տեղափոխութելու կապակցութեամբ թողեցի քրոջ: Նրա տարողութիւնը մեծ չէ. զբաղեցրած յատակի մակերեսը 0.37 քառ. մեթր է, սառեցման խցի տարողութիւնը՝ 200 լիտր, սառեցման բաժանմուքի (գոլորշացուցիչի) տարողութիւնը՝ 28 լիտր, դաշրակների ընդհանուր մակերեսը՝ 1 քառ. մեթր, օգտագործուած է (սառեցման համար) սառնակենս ֆրիոն-12: Երեւի ընթերցողը պատկերացուած կազմեց դրա մեծութեան մասին: Սառնարանի կոմպրեսորը ճափոնական է: Սառնարանը մինչեւ հիմա՝ 44 տարի է աշխատուած է անխափան, ոչ մի անգամ ոչ մի մաս չի փնացել, իսկ այն արտադրող արտադրամասը վաղուց գոլութիւն չունի:

Այս կապակցութեածք ընթերցողին լիշեցնեմ մի քանի տասնեակտարիներ առաջ հեռուստացոցցով

յուցաղըռուած 600 հազար մալլ
վարած վոլկսուագենը Կենտէլում,
որի տիրոջը մեքենան արտադրող
գործարանը նոփ-նոր վոլկսուագեն
նուիրեց: Ամերիկայում արտադ-
րուող կենցաղային սարքերի կեան-
քը քանի՞ո տարի է...:

Քրոջս չէնքին համարեա կից,
Վրացական փողոցի եզրին կայ
Անդրանիկ զօրավարին նուիրուած
մի յուշարձան։ Ազգային ժողովի
պատգամաւոր Զարուհի Բոստանջ-
եանի ծնողների սեփական տունը
քրոջս չէնքից բաժանուում է քարէ
պատով։ Այժմ մայրն է ապրում
այնտեղ եւ Զարուհին երեխաներին
յաճախի է բերում տատի մօտ։ Երե-
ւան քաղաքի երրորդ մասից (մեր
ապրած շրջանն է մինչեւ Ամերիկա
տեղափոխուելը) ինչ որ օլիգարիի
որոշել է նշուած փողոցի այդ
մասում գարեջրի կրապի տեղադ-
րել, որը բնականօրէն խանգարելու

Պայտրայք
ԽՐԱԽԵՆԱՔ
ՅՈՒԿԻՎԵՐՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ՝ ԿԼԵՆՏԵՑԼԻ ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ ՄԱՍՆԱՇԻԽՂԻ

Ծաբաթ, 25 Փետրուար 2012

Երեկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
1060 North Allen Avenue
Pasadena, CA 91104

Digitized by srujanika@gmail.com

Տռմսերու Բամար դիմել՝ (818) 913-4024
ՄՈՒՏՏՔԻ ՆՈՒԻՐ՝ \$25.00

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻԲԱԿԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ

Ծարունակուածէց 2-ին

რც չեն պատժուել: Զանազան քա-
ղաքական գործիչներ, յատկապէս
նրանք, ովքեր պահպանեցին իշ-
խանութիւնը, թութակի նման
կրկնում են, որ չի կարելի թուլ
տալ նոր «Մարտի մէկ»: Հնչում է
որպէս նախազգուշացում: Բայց տեք-
տով ասում են. «Ճեզ ինելո՞ք պա-
հէք, թէ չէ...»:

6) Իշխանութեանն այսօր
թւում է, որ եւրոկառուցների
լութիւնն ապահովելով՝ լոեցրել է
ՀՀ քաղաքացիներին: Մրանց թւում
է, թէ Մարտի մէկից մնացել է
միայն հասարակութեան վախր:
Իսկ վախրը իշխանութիւնը պահե-
լու միջոցներից մէկն է:

Ուրեմն հիմա հերթը հասաւ
հասարակութեանը։ Մարտի մէկը

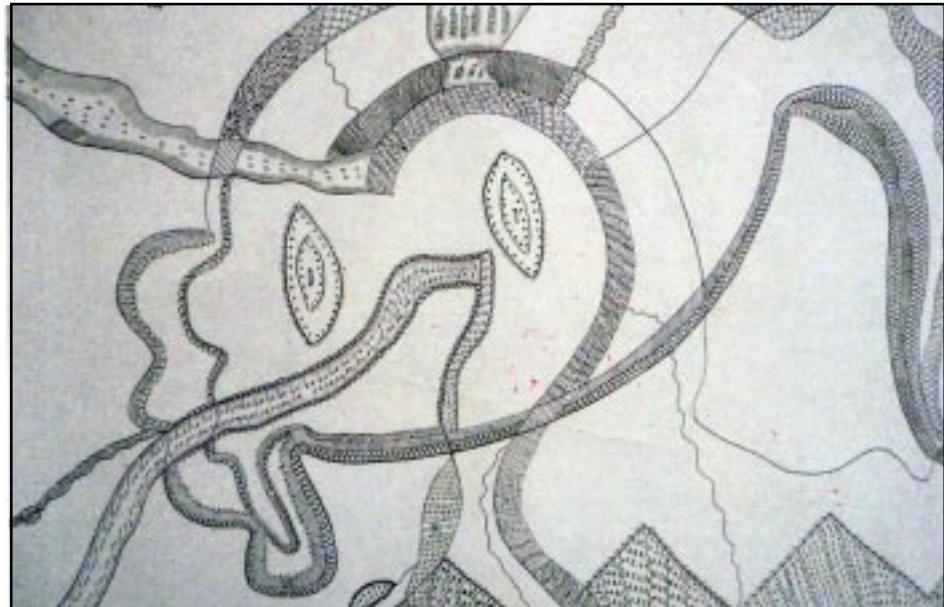
ոչ միայն քաղաքական, ոչ միայն ազգային անվտանգութեան ու սահմանադրական կարգի խնդիր է, այլև հասարակական: Սա աւելի կարեւոր է այսօր, քան բնապահպանական բոլոր խնդիրները: Որպէս կանոն՝ պնդում ենք, որ մեր երկրում ծագած բոլոր հարցերի լուծումը քաղաքական է: Սակայն այս այլանդակ «օրէնքի» դէմ նախ եւ առաջ պիտի ընդվուզի հասարակութիւնը յանուն սեփական զաւակների, յանուն մեր բանակի անվտանգութեան: Մարտի մէկի ոճրագործների պատիժը պիտի պահանջի նախ եւ առաջ հասարակութիւնը, պիտի պահանջի ճիշտ այնպէս, ինչպէս պատիժ կը պահանջէր սերիական մարդասպանի համար:

ԻՆՔՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

2011-ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ՕՐԵՐ

Ծարունակուածէջ 8-էն

Է՛ր շրջապատի անդորրը: Շէնքի
բնակիչները այդ մասին յախտնուած
են պատգամաւորին: Վերջինս կազ-
մակերպուած ու նրանց միջոցով
դատի է տալիս այդ օլիգարխին
տուեալ կառուցն արգելելու նպա-
տակով եւ դատի օրն էլ բնակիչնե-
րին դատարան է ուղեկցուած տաք-
սիներով: Բնակիչները շահուած են
դատը, որից յետոյ մի խումբ
սաստնցիներ կազմակերպուած ու
Անդրանիկին նուիրուած բազալտէ
քարից յուշարձան են կանգնեցնուած
այնտեղ, որպէսզի ապագայուած որեւէ
մէկը միտուած չունենայ փողոցի

ԲԵՐՄՈՒԴԵՐԱՅԻ ԵՆԱՑԼԻՒՐԻ

այդ մասում որեւէ կրպակ տեղադր-
բելու մասին:

Իհարկէ չի կարելի չտեսնել
որոշ առաջընթաց Հայաստանի,
այդ թւում Երեւանի զարգացման
գործում, որում զգալի դեր ունեն
նաեւ սիրովահայ եւ օտարերկր-
եայ բարերարները։ Ինձ բախտ
վիճակուեց մի քանի անգամ տաքափ-
ով երթեւեկել Երեւանի արուար-
ձաններով եւ նկատեցի կառուց-
ուած բաւական նոր ճանապարհներ
ու կամուրջներ, կարծում եմ հիմ-
նականում Քըրք Քիրքորեանի փի-
նանսական օգնութեամբ։ Զաւանա-
բար Քըրք Քիրքորեանը գոհ չէր
իր նուիրած գումարներով կա-
տարուած աշխատանքից, որի ապա-
ցուցը Լինսի բարեգործական հիմ-
նարկը փակելուց յետոյ, նրա այն-
տեղ եղած 200 միլիոն տոլարը
Գալիքորնիալի համալսարանին
նուիրաբերումն է։ Քանի որ խօսք
եղաւ տաքսիների մասին, նշեմ, որ
ես զրուցեցի մի քանի տաքառ

ԱՐԱՔՈՉ ՇԱՏ Է ՏԵՍԼ, ՇԱՏ ԲԱՆ ԳԻՏԻ

Ծարունակուածէց 7-ԷՇ

է յայտնել, որ Պաքուն կարող է ամերիկա-իրանեան պատերազմն օգտագործել հակամարտութեան կարգաւորման համար եւ այդ հարցում թուրքիան կը պաշտպանի Ասրապէջնին:

Եթէ նոյնիսկ այս կարծիքները ենթադրութիւնների եւ կանխատեսումների դաշտից են, այդու հանդերձ, լուրջ տագնապներ եւ զգուշացումներ են պարունակում։ Օսմաննեան Թուրքիան 20-րդ դարասկաբի Հայոց գեղասապանիւթիւնն

իրականացրեց՝ օգտուելով Առաջին համաշխարհային պատերազմի քառսից: Բացառուած չէ, որ տարածաշրջանային անկայունութիւնը դրդի նրան ազերինների հետ նոյն ոճիրն իրականացնել այս անգամ էլ Ղարաբաղում: Եւ այս տարբերակը ֆանտաստիկայի ժամրից չէ: Ոչինչ չի փոխուել, պարզապէս նոր ջարդի առիթն է ուշանում: Կարելի է չկասկածել, որ աշխարհն այս անգամ էլ է լոելու, ձեւացնելու է, իբր, տարուած ամերիկա-իրանական պատերազմով, հայկական ողբերգութեան մասին չի լսելու չի տեսել:

Եւ յետ մահու իր բողոքի ձայնն է բարձրացնելու, երբ բանը բանից անցած կը լինի արդէն: Գուշակութիւններ պէտք չեն հա-

ըսակը իր գիշերային երփներանգ
լոյսերով, եւ Երեւանը, որն աստի-
ճանաբար կորցնում է իր հմայքը,
գեղեցիկ տեսարանները քողարկե-
լով վերոցիշեալ բարձրացարկ շնո-
քերի ասուելներում:

մողուելու, որ այդպիս էլ լինելու է։ Արդէն ինչքան ժամանակ հայկական կողմը ահազանգում է, որ Պաքուն պարբերաբար խախտում է սպառագինութեանը առնչուող միջազգային բոլոր հնարաւոր պայմանագրերը... Սակայն միջազգային հանրութեան աշխերը չեն տեսնում եւ ականջները չեն լսում, որովհետեւ չեն ուզում տեսնել ու լսել։ Շահը չի թողնում՝ քաղաքական շահը...:

Եւ աւելի վատ է, որ համաշխարհային խլութեան մթնոլորտում մենք չենք ուզում լսել իրար եւ խորհրդարանական ընտրութիւններից նոյնիսկ շատ առաջ փորձում ենք թիմերի բաժանուել, ժողովրդին ոտքի հանելու չի հայրենիքը պաշտպանելու, այլ իշխանափոխութեան համար, մոռանալով, որ կամքը վրայ ձիերին չեն փոխում, անտեսենելով գերազոցնը՝ հայրենիքի պաշտպանութիւնը, որը միասնութեամբ է միայն հնարաւոր: Ահա թէ ինչու է անհամգիստ Արաքսը, ինչու են նրա պղոսորուած ալիքները փորձում դուրս գալ ափերից: Արաքսը շատ է տեսել ու զգացել, մայր գետը շատ բան գիտի: Եւ եթէ փորձում է դուրս գալ ափերից, ուրեմն վտանգն իրական է ու մեղանից այնքան էլ հեռու չէ:

է, աշխատանք չկայ, որի պատճառով արտագաղթը չի դադարում։ Իսկ որոշ խանութիւնների ցուցափեղեկերում յայտաբարութիւններ են փակցուած, որոնցով՝ հաւաքարար աշխատելու համար հրաւիրում են երիտասարդ, գեղեցիկ ու սլացիկ կազմով պարմանուհիների։

Արդեօ՞ք վտանգաւոր չեն երկ-
նաքեր շէնքերը իրենց դատարկ
բնակարաններով, որոնք հանգա-
մանքների բերումով (յատկապէս,
եթէ Հայաստանի ու Թուրքիայի
սահմանը բացուի) կարող են սեփա-
կանութիւնը դառնալ մեր թշնա-
միների, ինչպէս բաւական անշարժ
կալուածքներ արդէն իրանի քա-
ղաքացիների սեփականութիւնն են:
Երեւանում այցելեցի նաեւ իմ
աւագ Ընկեր ու բարեկամ, հայոց
լեզուի եւ գրականութեան բանա-
սիրական գիտութիւնների թեկնա-
ծու, դոցենտ, բազմաթիւ գրքերի
հեղինակ, հանգուցեալ Գուրգէն
Սարգսեանի գերեզմանը Զէլթու-
նում եւ ծառիկնեղ սեփենեսի՝ իմ

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave

Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած

յարսար վարօքեանութեանէն եւ

(626) 398-0506

News. Informationen. Kommentare.

**The Armenian Council of America
cordially invites you to a welcoming
reception for:**

Congresswoman Judy Chu

Sunday March 4, 2012

From 4pm-6pm

A.E.B.U., 1060 N. Allen Ave. Pasadena

The event is free and open to the public

Light refreshments will be served

RSVP: Info@ArmenianCouncil.org

ԿԻԼԻԿԵԱՆ
ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
90 ԱՄԵԱԿԻ

ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ - ՃԱՇԿԵՐՈՅՑ

Հովանատրութեամբ՝
ԳԵՐԾ. Տ. ՑՈՎՆԱՆ Ս. ԱՐՔ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆԻ
Առաջնորդ Արեւմտեան Թեմի

Նախագահութեամբ՝
ԳԵՐԾ. Տ. ԱՐՄԱԾ Ս. ԵՊՍ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Առաջնորդ Դամասկոսի Թեմի
— Գեղարուեատական Յայտագիր —

Կիրակի, ՄԱՐՏ 11 2012, Կ. Ե. ԺԱՄԱ 3-ԻՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ «ԳԱԼԱՅՇԵԱՆ» ՄՐԱՎԻՆ ՄԷԶ
2235 N. Glendale Boulevard, Burbank

ՄՈՒՏՔԻ ԳԻՆ՝ \$50